

FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE ORIENTARE

REGULAMENTUL ARBITRILOR DE ORIENTARE

CUPRINS

1. Colegiul Central al Arbitrilor.
2. Comisia Arbitrilor din Asociațiile Județene de Orientare.
3. Comisia de concurs.
4. Arbitrul de Orientare.
5. Funcțiile arbitrilor de orientare.
6. Clasificarea arbitrilor.
7. Instruirea, atestarea și promovarea arbitrilor.
8. Îndatoririle arbitrilor.
9. Drepturile arbitrilor.
10. Măsuri disciplinare.

1. COLEGIUL CENTRAL AL ARBITRILOR.

Colegiul Central al Arbitrilor își desfășoară activitatea pe baza Statutului FRO și a Regulamentului propriu, fiind subordonat Consiliului Director al FRO. Colegiul Central al Arbitrilor va fi format dintr-un Președinte (confirmat de către Consiliul Director), un Secretar și minim 3 Membri. Colegiul Central al Arbitrilor are următoarele atribuții:

- a) Îndrumă activitatea tuturor arbitrilor din Comisiile de Arbitri ale Asociațiilor Județene de Orientare și ale Municipiului București, cât și ale celorlalte grupuri de arbitri din județele fără Asociații Județene de orientare.
- b) Ține evidența tuturor arbitrilor din România, de categoria a-I-a, a-II-a, a-III-a și naționali în activitate.
- c) Organizează cursuri pentru pregătirea și perfecționarea arbitrilor, elaborează tematici pentru aceste cursuri.
- d) Acordă prin examen categoriile a-II-a și a-I-a de arbitru și propune Consiliului Director acordarea titlului de arbitru național.
- e) Propune către Consiliul Director sau avizează candidaturile arbitrilor care vor să obțină titlul de Arbitru IOF.
- f) Împreună cu Comisia de Competiții a FRO, alcătuiește lista Controlorilor Naționali și o înaintează spre aprobare Consiliului Director al FRO.
- g) Verifică și validează rezultatele examenelor de arbitru de categoria a-III-a, ținute la nivelul Asociațiilor Județene de orientare și ale Municipiului București.
- h) Colaborează cu Comisia de Competiții a FRO, pentru confirmarea și validarea arbitrilor care vor alcătui Comisiile de concurs ale Finalelor de Campionat Național și concursuri internaționale organizate de către FRO.
- i) Verifică și validează lista arbitrilor care compun comisiile de concurs, ale concursurilor de nivel interjudețean, cuprinse în calendarul competițional al FRO.
- j) Ține evidența legitimațiilor de arbitru și a plății cotizației anuale către FRO. În acest scop colaborează cu Secretarul General al FRO.
- k) Propune Comisiei de Disciplină a FRO, sancționarea arbitrilor care au săvârșit abateri grave în timpul competițiilor de orientare.
- l) Întocmește anual un raport de activitate către Consiliul Director și FRO.

2. Comisia Arbitrilor din Asociațiile Județene de Orientare și a Municipiului București.

Activitatea arbitrilor de orientare din teritoriu trebuie îndrumată și supravegheată de către Comisiile de Arbitri formate în cadrul Asociațiilor Județene de Orientare și ale Municipiului București. Aceste comisii vor fi formate dintr-un președinte și 2-3 membri, care activează în cluburile emebre ale Asociației Județene. În județele în care nu sunt constituite Asociații Județene de Orientare, Colegiul Central de Arbitri va desemna din rândul arbitrilor clasificați din acel județ, o persoană care să îndrume activitatea de arbitraj județeană.

Atribuțiile acestor arbitri din Comisiile Județene sunt următoarele:

- Se ocupă de formarea de noi cadre de arbitri, prin organizarea de Cursuri pentru arbitri de orientare de categoria a-III-a. Acordă prin examen la finalul acestor cursuri, categoria a-III-a de arbitru de orientare și comunică Colegiului Central de Arbitri lista cu noii arbitri.
- Propune către Colegiul Central de Arbitri liste cu arbitri de categoria a-III-a, care trebuie promovați la categoria a-II-a de clasificare.
- Propune către Colegiul Central de Arbitri, sportivi cu activitate în orientare, pentru obținerea direct a categoriei a-II-a de clasificare.
- Îndrumă și controlează activitatea arbitrilor din județul respectiv participanți la concursurile locale și județene.
- Deleagă arbitrii din cadrul județului ce vor arbitra la concursurile interjudețene sau naționale organizate de cluburile din județul respectiv și Asociația Județeană de Orientare sau a Municipiului București.
- Propune către Colegiul Central de Arbitri, eventuale măsuri disciplinare pentru sancționarea arbitrilor ce activează în județul respectiv.

3. Comisia de Concurs.Funcțiile Arbitrilor de Orientare.

Comisia oricărui concurs de Orientare este alcătuită de organizatorul competiției respective, fie că este Club Sportiv, Asociație Județeană sau la nivel național de Comisia de Competiții a FRO pentru Campionatele Naționale, Cupa României sau concursuri internaționale.

Aceste comisii de concurs trebuie avizate în prealabil și controlate de către Comisiile de Arbitri ale Asociațiilor Județene, sau de Colegiul Central de Arbitri pentru competițiile naționale. Din componența acestor comisii de concurs pot face parte doar arbitri calificați și clasificați, care pot îndeplini următoarele funcții:

Președinte juriu de concurs.	Arbitru de sosire.
Director Tehnic.	Arbitru pază posturi de control.
Secretarul concursului.	Arbitru strângere posturi de control.
Controlor Național.	Responsabil ad-tiv și transport.
Arbitru de control.	Arbitru de plecare.
Arbitru cartograf.	Arbitri cu sarcini speciale.
Arbitru responsabil tehnică calcul.	Medicul concursului.

Arbitrii cu sarcini speciale (strângere hărți, distribuire răcoritoare, legătura cu mass-media) ca și medicul concursului, nu sunt obligați să fie arbitri de orientare calificați.

4. Arbitrul de Orientare.

Arbitrul de orientare este o persoană oficială, calificată, care participă la organizarea și desfășurarea concursurilor de orientare. El veghează ca în timpul acestor concursuri să fie respectate prevederile Regulamentului Concursurilor de Orientare din România, elaborat de FRO. Arbitrul de orientare semnalizează încălcările regulilor de concurs și abaterile disciplinare.

Participarea arbitrilor la competiții se face pe propria răspundere și este posibilă numai dacă aceștia sunt apti de eforturi fizice și din punct de vedere medical. Arbitrii de orientare sunt direct răspunzători de verificarea medicală a stării lor de sănătate prin control medical regulat.

Calitatea de arbitru de orientare, poate fi obținută prin examen sau atestare (vezi capitolul referitor la atestarea și promovarea arbitrilor), de către orice persoană din România sau din țările Uniunii Europene, care îndeplinește următoarele condiții:

- Să aibă 18 ani împliniți.
- Să se bucure de drepturi civile.
- Să fie apt din punct de vedere medical.
- Să fie absolvent cel puțin al unei școli generale de 10 clase, sau similare.

5. Funcțiile Arbitrilor de Orientare.

Separat de clasificarea lor în categorii (a-I-a, a-II-a și a-III-a), arbitrii de orientare pot îndeplini în timpul organizării și desfășurării unui concurs de orientare, următoarele funcții:

a) Președinte juriu de concurs. Președintele juriului de concurs stabilește comisia de concurs, stabilește împreună cu Directorul tehnic zona de concurs, centrul de concurs și coordonează activitatea întregii Comisii de concurs.

b) Directorul Tehnic al concursului. Stabilește zona de concurs, amplasamentul zonelor de plecare și sosire, verifică harta de concurs, îndrumă și controlează activitatea arbitrilor trasator, plecare, sosire, pază posturi de control, încheiere și tot ce ține de domeniul tehnic.

c) Secretarul concursului. Răspunde de distribuirea invitațiilor la concurs, de întocmirea listelor de înscrieri și de start, încasare taxa de participare și împreună cu responsabilul IT întocmește și difuzează listele cu rezultate. Răspunde de realizarea Avizierului de concurs.

d) Arbitrul cartograf. Indiferent dacă face sau nu parte din comisia de concurs, răspunde de activitatea topografică de pe teren de ridicarea hărții de orientare și de cartografia ei.

e) Arbitrul trasator. Preia harta de orientare realizată de arbitrul cartograf și face o primă evaluare a ei și o eventuală actualizare dacă este cazul. În continuare proiectează traseele de concurs, le tichetează și verifică pe teren împreună cu arbitrul de control. Răspunde de realizarea matritelor pentru hărțile de concurs și de multiplicarea lor. Răspunde și conduce direct instalarea corectă a posturilor de control.

f) Arbitrul de control. Face împreună cu arbitrul trasator verificarea pe teren a traseelor și posturilor de control. Poate schimba deciziile arbitrului trasator în privința proiectării curselor și amplasării posturilor de control, controlează hărțile de concurs înainte plecării. Poate verifica prin sondaj instalarea corectă a posturilor de control. Merge pe teren după concurs pentru verificări în caz de contestații, împreună cu membrii juriului de concurs.

g) Arbitrul responsabil IT (tehnică de calcul). Răspunde de setarea stațiilor Sportident înainte de concurs împreună cu arbitrul trasator. Împreună cu secretarul concursului întocmește listele de înscrieri, start și rezultate. Răspunde de activitatea desfășurată la centrul de calcul (descărcare sicarduri, distribuire listingeri cu rezultate la sportivi, afișare rezultate).

h) Arbitrul de încheiere. Ajută arbitrul trasator la instalarea posturilor de control și răspunde de strângerea posturilor de control după terminarea concursului, la o oră stabilită împreună cu Directorul tehnic și anunțată în prealabil pe Avizierul concursului.

i) Arbitrii de plecare. Instalează dispozitivul de plecare și răspund de corecta așezare a hărților de concurs la startul de hartă. Cronometrează plecarea dacă este cazul, sau supraveghează foloșirea corectă a stațiilor Sportident de către sportivi. Controlează deasemenea cu atenție ridicarea hărților de către sportivi la start.

j) Arbitrii de sosire. Instalează dispozitivul de sosire. Supraveghează stațiile Sportident

de la finish și trecerea sportivilor la descărcarea sicardurilor la centrul de calcul. În caz de nefolosirea Sportident, cronometrează timpul de sosire, distribuie ticheti și ajută la centrul de calcul la controlul fișelor și calcularea rezultatelor.

k) Arbitrul pază post de control. Păzește posturile de control expuse, iar dacă este cazul Poate controla și perfora fișa de control a sportivului. Poate ajuta la instalarea posturilor de control și la strângerea lor.

l) Controlorul Național, îndeplinește toate sarcinile unui Arbitru de Control la nivelul concursurilor majore de nivel național și internațional organizate de FRO. Este numit de către Comisia de Competiții a FRO și avizat de Colegiul Central al Arbitrilor.

Aceste funcții ce pot fi îndeplinite de către arbitrii de orientare, nu reprezintă o clasificare a lor și nu înlocuiește clasificarea arbitrilor pe categorii: a-III-a, a-II-a, a-I-a și Național. În cadrul acestor 4 categorii de clasificare, arbitrii pot îndeplini una sau mai multe funcții dintre cele de mai sus, pentru diferite competiții de orientare.

6. Clasificarea Arbitrilor de Orientare.

Se face pe 4 niveluri de categorii: categoria a-III-a, a-II-a, a-I-a și Național.

a) **Arbitrul de categoria a-III-a.** Trebuie să aibă următoarele cunoștințe:

- Cunoștințe generale despre sportul orientării și harta de orientare.
- Cunoștințe generale despre concursurile de orientare.
- Cunoștințe generale despre tehnicile de orientare cu harta și busola.
- Despre dispozitivele de plecare și sosire, calcularea rezultatelor.
- Structura organizatorică a FRO, Regulamentul Concursurilor de Orientare și Regulamentul Arbitrilor.

Arbitrii de categoria a-III-a, pot îndeplini următoarele funcții în cadrul concursurilor de orientare de nivel local, județean sau național: arbitri de plecare și sosire, arbitru pază posturi de control, arbitru de încheiere, secretar de concurs, arbitri cu sarcini speciale (strângere hărți, distribuire răcoritoare, afișare rezultate, etc.).

b) **Arbitrul de categoria a-II-a.** Trebuie să aibă următoarele cunoștințe:

- Toate cunoștințele unui arbitru de categoria a-III-a și în plus următoarele;
- Cunoștințe despre proiectarea traseelor de orientare de orice nivel.
- Cunoștințe despre instalarea posturilor de control.
- Cunoștințe despre descrierea posturilor de control prin simboluri.
- Cunoștințe despre folosirea programului OCAD.
- Cunoștințe despre folosirea sistemului Sportident.

Arbitrii de categoria a-II-a, pot îndeplini următoarele funcții în cadrul concursurilor de orientare de nivel local, județean sau național: arbitru trasator, arbitru de control, arbitru cartograf, responsabil cu tehnica de calcul, secretar de concurs și bineînțeles toate celelalte funcții de la categoria a-III-a.

c) **Arbitrul de categoria a-I-a.**

În plus față de toate cunoștințele cerute arbitrilor de categ.a-III-a și a-II-a, trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- Să fie la curent cu principiile de organizare și trasare ale IOF pentru toate tipurile de concursuri de orientare.
- Să cunoască foarte bine toate regulamentele FRO: Regulamentul Concursurilor de orientare, Regulamentul Arbitrilor, Regulamentul Disciplinar și să fie la curent cu activitatea și programul competițional al FRO.
- Să aibă cunoștințe avansate de cartografie și lucru cu programul OCAD.
- Să aibă cunoștințe avansate pentru folosirea sistemului Sportident.

Arbitrii de categoria a-I-a, pot îndeplini în plus față de arbitrii de categoria a-II-a, următoarele funcții la nivelul concursurilor de orientare de orice nivel, inclusiv internațional: Președinte juriu de concurs, Director tehnic, Arbitru de Control, Arbitru Trasator, Responsabil IT Secretar de concurs, Controlor Național. Arbitrul de categoria a-I-a poate fi propus de Colegiul Central de Arbitri și FRO, pentru cursurile de Arbitru IOF.

d) Arbitru Național.

Titlul de Arbitru Național se acordă de Către Consiliul Director al FRO, la propunerea Colegiului Central al Arbitrilor, numai arbitrilor de categoria a-I-a cu minim 5 ani de activitate în funcții tehnice la concursuri internaționale sau finale de campionat național. Acest titlu onorific are valabilitate nelimitată.

7. Instruirea, atestarea și promovarea arbitrilor.

a) **Categoria a-III-a de arbitru** se acordă în urma unui curs de pregătire și a unui examen organizate de Comisia de Arbitri din cadrul Asociațiilor Județene de Orientare și a Municipiului București. În județele unde nu există Asociații Județene de orientare, cursul de pregătire poate fi organizat de către arbitri de categoria a-I-a din cadrul unui club afiliat la FRO, din județul respectiv.

Organizatorii locali ai acestor cursuri de pregătire finalizate prin examen, vor pune la dispoziția cursanților materialele și tematica respectivă și vor înainta către Colegiul Central de Arbitri o listă cu arbitrii reușiți la acest examen de arbitru categoria a-III-a. Se recomandă ca la aceste cursuri de pregătire pentru categoria a-III-a de arbitru să fie înscriși sportivi legitimați din cluburile sportive afiliate la FRO.

b) **Categoria a-II-a de arbitru** se acordă numai de către Colegiul Central de Arbitri, persoanelor care îndeplinesc una din următoarele condiții:

- Să fie arbitru de categoria a-III-a cu minim un an de activitate și să fi participat ca arbitru la minim 5 competiții de orientare. Să fie recomandat și avizat de către Comisia de Arbitri din cadrul Asociațiilor Județene de Orientare sau a Municipiului București.
- Să fie sportiv legitimat la unul din cluburile afiliate la FRO, cu vechime în sportul orientării ca sportiv de minim 3 ani. Trebuie să fie recomandat și avizat de către arbitrii din Asociațiile Județene de Orientare.
- Colegiul Central de Arbitri acordă categoria a-II-a de arbitru persoanelor de mai sus, doar pe baza dosarului și CV-ului înaintat de persoana respectivă, dosar avizat de către Asociațiile Județene de Orientare sau ale Municipiului București (sau de arbitru categoria a-I-a dintr-un club afiliat la FRO din județul respectiv).

c) **Categoria a-I-a de arbitru** se acordă numai de către Colegiul Central de Arbitri, persoanelor care îndeplinesc una din următoarele condiții:

- Să fie arbitru de categoria a-II-a cu un stagiul minim de doi ani de zile, timp în care să fi participat ca arbitru trasator sau de control, la cel puțin 5 concursuri de nivel județean sau național. Să fie recomandat și avizat de către Comisia de Arbitri din cadrul Asociațiilor Județene de orientare sau de arbitru de categoria a-I-a din județul respectiv, unde nu există Asociație Județeană de orientare.
- Să fie sportiv legitimat la unul din cluburile afiliate la FRO, cu cel puțin 5 ani vechime în sportul orientării și să fie recomandat și avizat de către Comisia de Arbitri din cadrul Asociațiilor Județene de orientare sau de arbitru de categoria a-I-a din județul respectiv, unde nu există Asociație Județeană de orientare.
- Colegiul Central de Arbitri acordă categoria a-I-a de arbitru persoanelor de mai sus, doar pe baza dosarului și CV-ului înaintat de persoana respectivă, dosar avizat de către Asociațiile Județene de Orientare sau ale Municipiului București (sau de arbitru categoria a-I-a dintr-un club afiliat la FRO din județul respectiv).

d) **Valabilitatea categoriilor** este următoarea:

- Categoria a-III-a: 3 ani.
- Categoria a-II-a: 4 ani.
- Categoria a-I-a: 5 ani.
- Arbitru național: nelimitat.

După această perioadă de valabilitate, arbitrul poate să ceară Colegiului Central de Arbitri promovarea într-o categorie superioară, pe baza unui examen de dosar și CV de activitate. Dacă nu are loc promovarea este necesară reatestarea lui de către Colegiul Central de Arbitri. Această reatestare se va face prin analiza serioasă a dosarului de activitate al arbitrului, prin examen scris online și examen practic de trasare la un concurs județean sau național, după caz.

Lista Controlorilor Naționali, se întocmește odată la doi ani de către Colegiul Central de Arbitri și Comisia de Competiții a FRO și se înaintează spre aprobare Consiliului Director.

8. Îndatoririle arbitrilor.

- a) Arbitrul de orientare este obligat să activeze în cadrul clubului sportiv sau a Asociației Județene de Orientare sau a Municipiului București.
- b) Arbitrul de orientare este obligat să fie în evidența Colegiului Central de Arbitri și să posede legitimație de arbitru eliberată de către FRO.
- c) Să platească anual în primul trimestru al anului, taxa de viză anuală stabilită de FRO.
- d) Să își facă pe cont propriu vizita medicală anuală, care să stabilească dacă este apt din punct de vedere medical pentru eforturi fizice.
- e) Pentru lipsă de activitate nemotivată timp de 5 ani poate fi suspendat temporar, până la obținerea unei reatestări din partea Colegiului Central de Arbitri prin examen.
- f) Să anunțe cu cel puțin 14 zile înainte de data desfășurării concursului, imposibilitatea de a se prezenta la competiție cu motivare justificată.

9. Drepturile arbitrilor.

- a) Să ocupe orice funcție în cadrul comisiilor de concurs, conform pregătirii și clasificării sale într-una din cele 3 categorii oficiale sau de arbitru național.
- b) Să ceară și să primească pentru activitatea depusă, barem de arbitraj, conform normelor în vigoare de la Ministerul Tineretului și Sportului.

10. Măsuri disciplinare.

- a) Nerespectarea de către arbitri a prezentului Regulament și a Regulamentului Concursurilor de Orientare al FRO, constituie o abatere disciplinară care poate fi sancționată .
- b) Sancțiunile pot fi următoarele: avertisment, mustrare, suspendare pe o perioadă limitată, retrogradare într-o categorie inferioară și radiere.
- c) Aceste sancțiuni sunt discutate și stabilite numai de către Colegiul Central al Arbitrilor, pe baza propunerilor venite de la Asociațiile Județene de Orientare sau de la Comisiile de concurs ale competițiilor de orientare.
- d) Colegiul Central al Arbitrilor înaintează aceste propuneri de sancționare pentru decizie definitivă către Comisia de Disciplină a FRO.

Acest Regulament intră în vigoare la data de.....